

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2026-01-08

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Handläggare:
Elin Öberg

Avrapportering av internkontrollplan för 2025

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna avrapporteringen av internkontrollplan 2025, samt
2. **att** översända avrapporteringen till kommunstyrelserna i Tierp, Uppsala och Östhammar.

Ärendet

En sammanfattande avrapportering av nämndens arbete med intern kontroll under 2025 och kontrollmomenten i nämndens internkontrollplan för 2025.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Nämnden har under 2025 haft sju (7) kontrollmoment i sin internkontrollplan. Kontrollmomenten är framtagna utifrån en riskbedömning som i sin tur har tagits fram med bred förankring i verksamheten. Det finns fler identifierade risker än de som inkluderats i internkontrollplanen, dessa risker har tagits omhand i verksamheten på annat vis genom åtgärder kopplade till mål i verksamhetsplan eller genom direkt åtgärd som exempelvis upprättande av rutiner inom berörda enheter.

Fyra kontrollmoment är genomförda *utan* anmärkning

- kontroll av arbetssätt och rutiner för analog hantering vid störningar och avbrott
- kontroll av arbetssätt, system och rutiner för genomförandet av mognadsdialog informationssäkerhet

- kontroll av arbetssätt, system och rutiner för att kraven i MSBFS 2021:8 efterföljs
- kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling

Två kontrollmoment är genomförda med *viss* anmärkning

- Kontroll av arbetssätt, system och rutiner för utbildning i informationssäkerhet.
Den obligatoriska utbildningen på Lärportalen är ej genomförd för samtliga medarbetare. Kompletterande utbildningar och informationstillfällen har skapats för att på annat vis säkerställa att medarbetare får del av informationssäkerhet.
- Kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser.
Det fanns vid kontrollen förbättringsåtgärder i området. Brandförsvaret håller på att utveckla och implementera nya metoder för lärande vid insats. Finns skillnader i systematik mellan att omhänderta lärdomar från After Action Review (AAR) och från genomförda olycksutredningar.

Ett kontrollmoment är genomförd *med* anmärkning

- Kontroll av att de arbetssätt och rutiner som finns för hanteringen av register för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs.
Behov finns av att förtydliga arbetssätten, uppdatera befintliga rutiner och att göra en större översyn av att utfärdade tillstånd stämmer överens med räddningsnämndens register. Tillstånden är upplagda i NATEV i enlighet med gällande föreskrift, de konstaterade bristerna är främst av administrativ karaktär.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2026-01-08
- Bilaga 1, Avrapportering av internkontrollplan 2025

Brandförsvaret

Johan Szymanski
Brandchef

Nämnd/bolagsstyrelse
Rapport

Datum:
2026-01-08

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Handläggare:
Elin Öberg

Avrapportering av internkontrollplan för 2025 Räddningsnämnden

Innehåll

Arbetet med intern kontroll under året.....	3
Sammanfattning av granskningar	5
Fördjupad redovisning av kontrollmoment	9
Nr 1. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-13, kontroll av arbetssätt och rutiner för analog hantering vid störningar och avbrott	9
Genomförd kontroll.....	9
Resultat av kontroll	9
Åtgärder	10
Nr 2. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-17, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för genomförandet av mognadsdialog informationssäkerhet	10
Genomförd kontroll.....	10
Resultat av kontroll	10
Åtgärder	11
Nr 3. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-4, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för utbildning i informationssäkerhet.....	11
Genomförd kontroll.....	11
Resultat av kontroll	11
Åtgärder	12
Nr 4. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-16, kontroll av att de arbetssätt och rutiner som finns för hanteringen av register för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs.....	12
Genomförd kontroll.....	12
Resultat av kontroll	13
Åtgärder	13
Nr 5. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-22, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för att kraven i MSBFS 2021:8 efterföljs	14
Genomförd kontroll.....	14
Resultat av kontroll	14
Åtgärder	14
Nr 6. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-6, kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling	15
Genomförd kontroll.....	15
Resultat av kontroll	15
Åtgärder	16
Nr 7. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-10,.....	16
Genomförd kontroll.....	16
Resultat av kontroll	16
Åtgärder	17

Arbetet med intern kontroll under året

Nämnden har under 2025 haft sju (7) kontrollmoment i sin internkontrollplan som har redovisats för nämnden fördelat under året. Kontrollmomenten är framtagna utifrån en riskbedömning som i sin tur har tagits fram med bred förankring i verksamheten. Genom workshops med medarbetare representerade från samtliga enheter inom brandförsvaret har risker identifierats för att inte kunna nå uppsatta mål, även förslag på åtgärder har diskuterats vid dessa workshops. Förvaltningsledningen har därefter gått igenom riskerna som framkommit och har kompletterat med egna risker och ytterligare förslag på åtgärder. Förvaltningsledningen har även riskbedömt riskerna och tagit fram riskvärde utifrån sannolikhet och konsekvens.

Slutligen har nämndens presidier, en ledamot från Tierps kommun och en ledamot från Östhammars kommun gått igenom och diskuterat riskerna med representanter från brandförsvarets ledning. Representanterna från nämnden har också haft möjlighet att komplettera med egna risker. Därefter har, utifrån framkomna risker, representanterna från nämnden och från brandförsvaret valt ut förslag på vilka moment som ska ingå i den interna kontrollplanen. Riskerna har valts ut baserat på antingen högt riskvärde utifrån sannolikhet och konsekvens och/eller relevans för verksamheten. Brandförsvaret har även förhållit sig till Uppsala kommuns övergripande krav på obligatoriska kontrollmoment. Förslaget presenterades för hela nämnden som sedan beslutat internkontrollplanen. I valen av kontrollmetoder har brandförsvaret tagit hänsyn till jävsproblematik och oberoende genom att säkerställa att den som utför kontrollmomentet inte till vardags arbetar med eller ansvarar för det moment som ska kontrolleras. Det finns fler identifierade risker än de som inkluderats i internkontrollplanen, dessa har tagits omhand i verksamheten på annat vis genom verksamhetsplan eller genom direkt åtgärd som exempelvis upprättande av rutiner inom berörda enheter. Således har samtliga risker från riskregistret omhändertagits.

Efter att kontrollmomenten har rapporterats till nämnd tas det upp för diskussion på brandförsvarets ledningsgruppsmöten. Kontrollmomentet och dess utfall går igenom för att fånga upp behov av åtgärder. Om resultatet från kontrollmomentet är sådant att brandförsvaret har fått någon form av anmärkning följs det sedan upp löpande av brandchef och ledningsgruppen till dess att anmärkningen är åtgärdat. Brandförsvarets ledningsgrupp har även under året jobbat mer aktivt med uppföljning av riskregistret som helhet, de har följt upp riskregistret två gånger under året för att säkerställa att risker även utanför internkontrollplanen omhändertas på ett effektivt sätt inom verksamheten.

Utöver arbetet med kontrollmomenten har styrdokument för verksamheten setts över av berörda enheter och har vid behov reviderats. Brandförsvaret fortsätter att förbättra och implementera hanteringen av styrdokument i det kommuncentrala dokumenthanteringssystemet *Kvalitetsledningsstöd*, KLS. Under 2025 presenterade KPMG sin revisionsrapport *Grundläggande granskning av styrelser och nämnder 2024* och brandförsvaret har reviderat sin interna rutin *Genomförande av intern kontroll* för att möta upp mot de rekommendationer som framkom i revisionen för utveckling av den interna kontrollen.

Arbete med intern kontroll pågår löpande under året som en del i det dagliga arbetet för att utveckla och förbättra verksamheten. Generellt ser man inte på dessa rutiner och kontroller som intern kontroll utan som självklar del av verksamheten, det kan till exempel vara att genomföra och kontrollera föreskrivna övningar för rökdykning, lärande efter insats för att utvärdera arbetet och lära av erfarenheter efter insatser och

beslut från tillsyner granskas av två handläggare innan myndighetsbeslut skickas för att säkerställa kvalitén i besluten.

Sammanfattning av granskningar

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
1	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag som beskriver hur verksamheten ska bedrivas analogt då digitala system inte är tillgängliga. Kontrollera att rutiner och planer har övats och utvärderats.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar finns, är kända och prövade. Analog övning genomförd för hela verksamheten.	Kontrollmomentet kommer ingå i kommande internkontrollplan som obligatoriskt kontrollmoment. Fortsatt arbete och utveckling kommer ske inom ramen för det systematiska informationssäkerhetsarbetet. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.

2	Ledningen saknar en aktuell bild över verksamhetens systematiska arbete med informationssäkerhet vilket leder till bristfälliga underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Detta i sin tur medför risker för störningar i verksamhetens uppdrag och det kan också medföra sanktionsavgifter från tillsynsmyndigheter	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att förvaltnings- respektive bolagsledningen genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet.	Kontrollera att det finns en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Förvaltningsledningen genomför årligen mognadsdialogen informationssäkerhet och en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder finns dokumenterat.	Kontrollmomentet kommer ingå i kommande internkontrollplan som obligatoriskt kontrollmoment. Fortsatt arbete och utveckling kommer ske inom ramen för det systematiska informationssäkerhetsarbetet. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.
3	Brister i medarbetarnas motståndskraft mot cyberangrepp och bedrägerier medför att en medarbetares agerande möjliggör att en attack lyckas vilket i sin tur medför omfattande störningar och avbrott i samtliga it-leveranser.	<i>Obligatoriskt kontrollmoment:</i> Kontroll av att samtliga medarbetare har genomfört obligatorisk utbildning i informationssäkerhet.	Kontrollera i Lärportalen att samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.	Granskningen är genomförd med viss anmärkning. Den obligatoriska utbildningen på Lärportalen är ej genomförd för samtliga medarbetare. Kompletterande utbildningar och informationstillfällen har skapats för att på annat vis säkerställa att medarbetare får del av informationssäkerhet.	Kontrollmomentet kommer ingå i kommande internkontrollplan. Chefer ansvarar för att säkerställa att sina medarbetare, särskilt nyanställda, genomför den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet. Det är ett löpande arbete. Majoriteten av medarbetarna ska ha genomfört utbildningen senast december 2026. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.
4	Felaktig hantering av register över tillstånd för brandfarliga	Kontrollera att de rutiner som finns för hanteringen av register	Säkerställ att uppgifterna överensstämmer i det nationella	Granskningen är genomförd med anmärkning.	Kontrollmomentet kommer inte att ingå i kommande internkontrollplan.

	och explosiva ämnen kan leda till att obehöriga får tillträde till register eller att registret innehåller felaktiga uppgifter.	för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs.	tillståndsregistret, NATAV, och brandförsvarets lokala register. Jämförelser av cirka 20 tillstånd.	Behov finns av att förtydliga arbetssätten, uppdatera befintliga rutiner och att göra en större översyn av att utfärdade tillstånd stämmer överens med räddningsnämndens register. Tillstånden är upplagda i NATEV i enlighet med gällande föreskrift, de konstaterade bristerna är främst av administrativ karaktär.	Arbetet och utvecklingen kommer ske inom berörd enhet, Tillsyn och tillstånd. Enhetschef är ansvarig för att detta genomförs. Förbättringar kommer ske löpande och ska vara genomförda senast december 2026. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.
5	Risk att kraven i MSBFS 2021:8 inte följs gällande 6 § som beskriver hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som behövs i enskilda fall exempelvis efter insats.	Kontrollera att vi arbetar utifrån framtagna rutiner gällande tillsyn efter insats för att säkerställa att gällande lagstiftning följs.	Granska årets 20 första händelserapporterna där det har angetts att det är behov av tillsyn efter insats. Granska att rutiner följs och de vid insatsen identifierade behovet är omhändertaget.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Rutin och arbetssätt finns för att säkerställa att tillsyn efter insats genomförs vid behov.	Kontrollmomentet kommer inte att ingå i kommande internkontrollplan. Fortsatt arbete och utveckling kommer ske inom ordinarie verksamhet. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.
6	Risk för person- och materiella skador på grund av att vi inte uppfyller de lagstiftade utbildningskrav som ställs gällande exempelvis ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling.	Kontrollera att systematisk uppföljning genomförs.	Kontrollera genom intervju av chefer med personal som arbetar på övningsfältet hur utbildningskrav och behörigheter löpande följs upp.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling.	Kontrollmomentet kommer inte att ingå i kommande internkontrollplan. Fortsatt arbete och utveckling kommer ske inom ordinarie verksamhet.
7	Risk att vi inte omhändertar lärdomar från insatser och	Kontrollera att rutin och ett systematiskt arbetssätt finns för	Kontrollera genom intervju av befäl och berörda tjänstepersoner att	Granskningen är genomförd med viss anmärkning.	Kontrollmomentet kommer inte att ingå i kommande internkontrollplan.

	händelser inom verksamheten vilket innebär att verksamheten riskerar att inte blir så effektiv som den skulle kunna vara och att resultatet av våra insatser inte blir så bra som det skulle kunna vara.	hur vi säkerställer att vi omhändertar lärdomar från insatser och händelser.	rutin och arbetssätt är kända och etablerade. Undersök även hur de lärdomarna som framkommit i en AAR och en olycksundersökning från 2024 har omhändertagits.	Det fanns vid kontrollen förbättringsåtgärder i området. Brandförsvaret håller på att utveckla och implementera nya metoder för lärande vid insats. Finns skillnader i systematik mellan att omhänderta lärdomar från After Action Review (AAR) och från genomförda olycksutredningar.	Arbetet och utvecklingen kommer ske inom berörda enheter, Riskhantering och Räddning och förebyggande. Chef för respektive enhet/avdelning är ansvarig för att arbetet med rutiner och implementering genomförs. Förbättringar kommer ske löpande och ska vara genomförda senast december 2026. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.
--	--	--	---	--	--

Tabell 1. Granskningar som rapporteras under året.

Fördjupad redovisning av kontrollmoment

Nr 1. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-13, kontroll av arbetssätt och rutiner för analog hantering vid störningar och avbrott

Genomförd kontroll

Kontroll av att behovet av rutiner och planer för analogt arbete vid avbrott och störningar är inventerat inom verksamheten och att nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och övade.

Kontrollen genomfördes genom en granskning av brandförsvarets arbete avseende informationssäkerhet. Inom ramen för kontrollen genomfördes även kompletterande intervjuer med chefer och verksamhetsutvecklare, tillika samordnare för brandförsvarets arbetsgrupp som utvecklar verksamhetssystemet Daedalos, för att få svar på följande frågor:

- Hur chefer och medarbetare arbetar inom sina respektive enheter, avdelningar och ansvarsområden med beredskap för analogt arbete.
- Om det finns rutiner eller planer för analog hantering, och om dessa planer är kända inom deras enheter, avdelningar eller ansvarsområden.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Kontrollen visar att brandförsvaret är väl förberedda att hantera avbrott och störningar. Det finns en kontinuitetsplanering som beskriver både alternativa och analoga hanteringssätt vid IT-bortfall och brandförsvaret har robusta reservsystem för kritiska system. Rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar finns. Granskningen visar att informationsbortfall påverkar de olika avdelningarna och enheterna inom verksamheten på olika sätt, vilket medför att chefer på respektive avdelning och enhet arbetar med frågan utifrån sina specifika ansvarsområden. Arbetet och de olika lösningarna för analog hantering varierar därför inom verksamheten.

Under våren 2025 är genomfördes en analog övning inom informationssäkerhet och rutinen för nöddrift har prövades i skarpt läge när Räddningscentral Mitt (RCM) i april 2025 stötte på problem med ordinarie utalarmering av räddningsstyrkorna i Uppsala, Attunda och Storstockholms brandförsvaret. Dessa två händelser visade att reservrutiner fungerar tillfredsställande och att påverkan på verksamheten blir minimal under en kortare period trots övergången till analog hantering. Längre avbrott kan komma att innebära större utmaningar för verksamheten.

Åtgärder

Den genomförda analoga övningen och tillämpningen av nödrutinen visar att verksamhetens påverkan förväntas vara minimal under kortare avbrott. Dock kan längre avbrott innebära större utmaningar för verksamheten. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta med kontinuitetsplanering och utveckla rutiner och planer för analog hantering vid störningar och avbrott.

Det är även viktigt att regelbundet testa och öva inom verksamheten så att all personal är väl förberedd och säker på hur de ska agera vid informationsavbrott. Då kunskap är en färskvara är kontinuerlig utbildning och övning av yttersta vikt. Ny analog övning med verksamheten som helhet planeras till 2027. Det är även viktigt att chefer för dialog med sina medarbetare om hur de ska och kan agera i händelse av analog hantering. Detta arbete säkerställs inom ramen för det systematiska informationssäkerhetsarbetet.

Nr 2. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-17, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för genomförandet av mognadsdialog informationssäkerhet

Genomförd kontroll

Kontroll av att förvaltningsledningen genomfört mognadsdialogen informationssäkerhet och att en redovisning av utfallet från mognadsdialogen med ett tillhörande förslag på förbättringsåtgärder finns dokumenterat.

Mognadsdialogen är ett uppföljningsverktyg, utvecklat av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), för uppföljning av organisationens systematiska informationssäkerhetsarbete. Genom att i dialog jämföra sig med fördefinierade mognadsbeskrivningar i fyra olika mognadsnivåer skapas förståelse och samsyn om organisationens nuläge och viktiga utvecklings- och förbättringsområden.

Kontrollen genomfördes genom en granskning av brandförsvarets arbete avseende informationssäkerhet, särskilt har dokumentationen kopplat till mognadsdialogen och dess tillhörande handlingsplan granskats.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Att brandförsvarets förvaltningsledning genomfört mognadsdialogen och dess tillhörande redovisning av utfallet har tidigare granskats utan anmärkning i ett kontrollmoment för den interna kontrollen 2024, diarienummer RÄN-2023-00127.

Brandförsvaret genomför sedan 2023 mognadsdialogen årligen. Mognadsdialogen är en viktig del av brandförsvarets systematiska informationssäkerhetsarbete och ger ledningen en aktuell bild över verksamhetens arbete med informationssäkerhet och skapar goda underlag för prioritering av nödvändiga säkerhetsåtgärder. Resultatet av mognadsdialogen dokumenteras i en rapport och en tillhörande handlingsplan för aktiviteter och åtgärder tas fram, se diarienummer RÄN-2023-00145 och RÄN-2024-00174 för tidigare års versioner. Det är förvaltningsledningen som har genomfört mognadsdialogen tillsammans med brandförsvarets dataskyddssamordnare.

Mognadsdialogen för 2025 är vid tidpunkten för kontrollen ej genomförd men plan fanns för genomförande strax efter att kontrollen genomfördes.

Åtgärder

Mognadsdialogen är ett viktigt verktyg för brandförsvarets systematiska informationssäkerhetsarbete. Dialogen bidrar till att skapa samsyn inom brandförsvarets ledning om vad verksamheten ska prioritera och utveckla kopplat till informationssäkerhet. Mognadsdialogen kommer därför fortsätta genomföras årligen som en del av det systematiska informationssäkerhetsarbetet och ledningen kommer fortsätta att följa upp de resultat som sammanställs för att säkerställa att tänkta aktiviteter leder till önskat resultat inom organisationen.

Nr 3. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-4, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för utbildning i informationssäkerhet

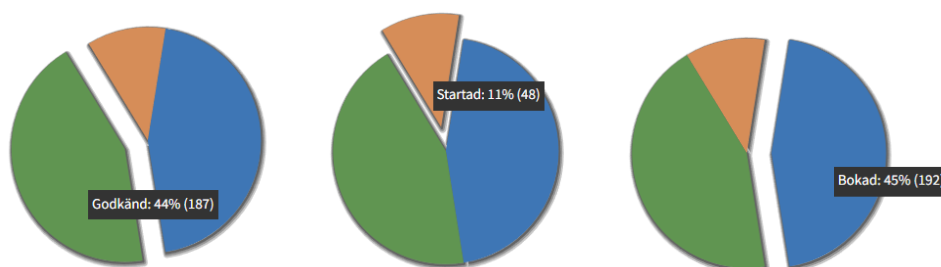
Genomförd kontroll

Genom kontroll av resultat i Lärportalen, kommunens e-utbildningssystem, har det kontrollerats om samtliga medarbetare genomfört den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med viss anmärkning.

Kontrollen visar att 44 % (187st) av medarbetare vid brandförsvaret har genomfört den obligatoriska utbildningen i Lärportalen per den 2025-01-31. Kontrollen visar även 11% (48st) av medarbetare vid brandförsvaret har påbörjat, men ännu inte fullföljt, utbildningen vid samma tidpunkt samt att 45% (192st) ännu inte har påbörjat utbildningen.

Resultatet är till viss del missvisande och siffrorna ska inte ses som en exakt eller heltäckande bild. Exempelvis finns både tillfälliga konsulter, personer som gör sin brandmanspraktik (SMO-elever) och inhyrda yrkeslärare med bland resultatet, personer som inte kommer genomföra utbildningen. Därför kommer aldrig ett 100% resultat kunna uppnås.

Majoriteten av medarbetare i brandförsvaret har inte en egen dator vilket försvårar möjligheten att genomföra en e-utbildning via Lärportalen. Många medarbetare är dessutom anställda på RIB-station, så kallade deltidsbrandmän. Dessa medarbetare har andra ordinarie heltidsarbeten vilket ytterligare kan försvåra för att genomföra en e-utbildning via Lärportalen.

Åtgärder

Arbete pågår för att medarbetare ska genomföra utbildningen. Exempelvis är det många som ser utbildningen tillsammans under ett APT för att underlätta för medarbetare som inte har tillgång till dator på samma sätt som kontorspersonal har. Chefer ansvarar för att säkerställa att sina medarbetare, särskilt nyanställda, genomför den obligatoriska utbildningen i informationssäkerhet. Det är ett löpande arbete. Majoriteten av medarbetarna ska ha genomfört utbildningen senast december 2026.

Med tanke på att det finns vissa utmaningar med att få samtliga medarbetare att genomföra den obligatoriska utbildningen på Lärportalen har brandförsvaret vidtagit andra kompletterande utbildningar och informationstillfällen för att säkerställa att personal får del av information om informationssäkerhet på annat håll. Exempelvis via följande aktiviteter:

- information på introduktionsdagen för nyanställda som genomförs två gånger per år.
- särskilt riktad insats under hösten 2024 och våren 2025. Samtlig personal får lära sig mer ingående om informationssäkerhet via utbildningsblocket *Kris, krig, informationssäkerhet och säkerhetsskydd*. Vid detta tillfälle ges en mer verksamhetsinriktad information för att öka förståelsen. Den särskilt riktade utbildningen är platsbundet och genomförs av verksamhetsutvecklare och kvalitetsutvecklare (tillika dataskyddssamordnare) på brandförsvaret vilket skapar möjlighet till diskussion och frågor, en möjlighet som inte finns genom den kommungemensamma utbildningen i Lärportalen.

Nr 4. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-16, kontroll av att de arbetssätt och rutiner som finns för hanteringen av register för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs

Genomförd kontroll

Kontroll av att de arbetssätt och rutiner som finns för hanteringen av register för brandfarliga och explosiva ämnen är uppdaterade och efterlevs.

Kontrollen har genomförts genom att 20 slumpmässigt utvalda tillståndsärenden för explosiva varor har granskats. Vid kontrollen jämfördes uppgifterna i det nationella tillstandsregistret NATEV med räddningsnämndens register samt med de utfärdade tillstånden. NATEV är ett nationellt register för explosiva varor som förvaltas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Urvalet omfattar endast explosiva varor eftersom NATEV inte innehåller tillståndsärenden för brandfarliga varor. Dessa kan därför inte kontrolleras på samma sätt.

Det har även granskats att handläggningen och dokumentationen av tillståndsärendena följer de interna rutiner som finns, "Tillståndsärenden LBE" samt "Vägledning tillståndshandläggning LBE".

Resultat av kontroll

Granskningen är utförd med anmärkning.

Ärende	Anmärkning	Ärende	Anmärkning
2024-000334	Utan anmärkning	2024-002122	Utan anmärkning
2024-000401	Anmärkning	2025-000098	Utan anmärkning
2024-000912	Anmärkning	2025-000184	Anmärkning
2024-000933	Anmärkning	2025-000423	Anmärkning
2024-001262	Anmärkning	2025-000425	Anmärkning
2024-001378	Utan anmärkning	2025-000637	Anmärkning
2024-001396	Utan anmärkning	2025-000675	Anmärkning
2024-001749	Utan anmärkning	2025-000783	Anmärkning
2024-001840	Utan anmärkning	2025-000869	Anmärkning
2024-002074	Anmärkning	2025-000955	Anmärkning

Vägledning och rutin har inte följts fullt ut i 13 (65%) av de 20 granskade fallen. Eventuella avvikelser avseende införande av tillstånd i NATEV gentemot rutin och vägledning kan inte bedömas då det idag saknas vägledning och rutin för detta.

I 7 av de 20 granskade ärendena (35 %) fanns felaktigheter som kan påverka möjligheten att följa upp om verksamhetsutövare har giltiga tillstånd, brandförsvarets möjlighet att utföra tillsyn enligt lag samt rättssäkerheten i besluten. Det var avvikelser i ytterligare 6 ärendena av mindre allvarlig karaktär.

I samtliga fall är tillstånden dock upplagda i NATEV i enlighet med gällande föreskrift, de konstaterade bristerna är främst av administrativ karaktär.

Åtgärder

Det finns ett behov av att förtydliga arbetssätten avseende tillståndsärenden LBE. Dokumenten "Tillståndsärenden LBE", senast reviderat 2023-12-21 samt "Vägledning tillståndshandläggning LBE", senast reviderat 2023-04-17 behöver revideras. Bland annat behöver en rutin för hur brandförsvaret lägger in uppgifter i NATEV finnas med och avsnittet "Efterarbete" behöver bli mer detaljerat.

Varje tillståndsbeslut ska kvalitetsgranskas av annan behörig LBE-handläggare. Varje tillstånd har kontrollsignerats/granskats, dock har denna granskning inte utförts i enlighet med styrdokumentet "Kvalitetsgranskning". De som genomför kvalitetsgranskningarna behöver följa detta dokument i större utsträckning. Styrdokumentet "Kvalitetsgranskning" behöver därför eventuellt förtydligas och vara ännu mer detaljerat i avsnittet "Kvalitetsgranskning av tillstånd".

En översyn av alla utfärdade tillstånd och hela räddningsnämndens register så att alla uppgifter blir korrekta, detta utifrån att 65 % av de slumpmässigt utvalda ärendena innehållit avvikelser.

Arbetet och utvecklingen kommer ske inom berörd enhet, Tillsyn och tillstånd. Enhetschef är ansvarig för att detta genomförs. Förbättringar kommer ske löpande och ska vara genomförda senast december 2026

Nr 5. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-22, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för att kraven i MSBFS 2021:8 efterföljs

Genomförd kontroll

Kontroll av att brandförsvaret arbetar utifrån framtagna rutin gällande tillsyn efter insats för att säkerställa att kraven i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd, MSBFS 2021:8, följs gällande 6 § som beskriver hur kommunen ska kunna utföra den tillsyn som behövs i enskilda fall exempelvis efter insats.

De 20 första händelserapporterna under året, där behov av tillsyn efter insats har angetts, har granskats. Rutiner och andra styrande dokument som beskriver hur arbetet med att tillgodose hur behovet av tillsyn efter insats bedrivs har genomgått och samtal har förts med operativ handläggare för att kontrollera hur kraven enligt gällande föreskrifter efterlevs.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Behov av tillsyn efter en insats noteras av ansvarigt befäl i händelserapporten, enligt en skriftlig instruktion. Operativ handläggare hämtar veckovis information från systemet och bedömer tillsynsbehovet. Vid behov skickas ärendet vidare till enhetschef, som fördelar uppgiften till tillsynshandläggare. När tillsynen är klar återkopplas detta till den operativa handläggaren, som sammanställer allt i ett dokument.

Hantering av händelsestyrd tillsyn enligt föreskriften omnämns i två interna styrdokument, *Tillsynsplan* och *Lathund händelserapportering*. Det saknas dock en tydligt nedskriven rutin över arbetet från att behov av tillsyn markerats i HR till att återkoppling och uppföljning skett. Detta kan försvåra möjligheten att säkerställa en systematisk uppföljning och kan även innebära en sårbarhet då arbetet blir personberoende. En sådan rutin är kan behöva tas fram för att förtydliga arbetet.

Åtgärder

En tydligt nedskriven rutin över arbetet från att behov av tillsyn markerats i händelserapporten till att återkoppling och uppföljning skett kan behöva tas fram för att säkerställa en systematisk uppföljning och för att minska sårbarhet i att arbetet blir personberoende.

Fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen inom avdelningen Räddning och förebyggande samt enheten Tillsyn och tillstånd. Chef för respektive avdelning och enhet är ansvariga för arbetet. Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är även inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen, arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.

Nr 6. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-6, kontroll av att lagstiftade utbildningskrav uppföljs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare, fyrhjuling

Genomförd kontroll

Kontroll av att systematisk uppföljning genomförs för att säkerställa att utbildning och behörighet på medarbetare för framförande av ADR-transport, körning av bakgavellyft och truck/hjullastare samt fyrhjuling är aktuell. Detta för att minimera att person- och materiella skador uppstår.

Kontrollmomentet har genomförts genom intervjuer av enhetschefer och medarbetare i berörd avdelning på Uppsala brandförsvär, Utbildning och teknik. Kontroll har även gjorts av medarbetares behörigheter och utbildning samt kontroll av förarbevis.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd utan anmärkning.

Kontrollen visar att lagstiftade utbildnings- och behörighetskrav följs gällande ADR, bakgavellyft, truck/hjullastare och fyrhjuling.

- ADR-S.
Behörigheter och utbildningskrav regleras i *Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng*. En särskild utbildning, 1.3-utbildning, behövs för transport av farligt gods. Det förekommer inga transporter inom brandförsvaret som kräver ADR utbildning, däremot behövs 1.3-utbildningen för den transport och hantering som brandförsvaret gör. Utbildningen dokumenteras det år som personen genomfört utbildningen och kan följas upp av avdelningschef.
- Bakgavellyft.
Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:6 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap*. Personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas av enhetschef.
- Truck/hjullastare.
Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:5 - *Användning av truckar* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. Det finns fyra olika klassificeringar av truckar, A, B, C och D och behörigheter för dessa. Inom Uppsala brandförsvär finns två typer utav truck/hjullastare, B och C. Personal på avdelningen har fått kravställd utbildning då det kan förväntas att de ska hantera fordonet. Beviset har arbetstagaren fått samt att en kopia sparas av enhetschef.
- Fyrhjuling.
Behörigheter och utbildningskrav regleras i AFS 2006:4 - *Användning av arbetsutrustning* och 2023:11 - *Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning*. De terränghjulingar som finns inom Uppsala brandförsvär är registrerade som

traktorer vilket gör att de får framföras med B-kort. Det arbetsgivaren måste tillgodose är tillräckliga teoretiska och kunskaper för arbetstagarna vid användandet av dessa. En internutbildning för specifik fordonskompetens genomförs vartannat år för arbetsgivarens godkännande av förare.

Det finns en viss koll på medarbetarnas kompetenser gällande vissa kravställda fordon och utbildningar. Det har hittills systematiskt följts upp av enhetschef jämt mot arbetstagaren i medarbetarsamtal. Utveckling pågår för att implementera den systematiska kontrollen i verksamhetssystemet Daedalos. Tanken är att medarbetares utbildningar och kompetenser ska läggas in i systemet för att möjliggöra för bättre uppföljning och kontroll.

Åtgärder

Fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen inom avdelningen Utbildning och teknisk. Chef för respektive avdelning och enhet är ansvariga för arbetet.

Nr 7. Kontrollmoment RÄN-2024-00160-10, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser

Genomförd kontroll

Kontroll av att rutin och ett systematiskt arbetssätt finns för hur vi säkerställer att vi omhändertar lärdomar från insatser och händelser för att verksamheten ska bedrivas effektivt och säkert.

Kontroll av detta har genomförts genom att intervjua olika delar av verksamheten. Intervjuer har genomförts med operativ handläggare, styrkeledare, brandmän och ansvarig för olycksutredningar. Alla vars funktioner är berörda och påverkade av att lärdomar från insatser och händelser omhändertas på ett fullgott sätt inom verksamheten.

Frågeställningarna som ställdes handlade om vad för lärdomar som framkommit under After Action Review (AAR) och olycksundersökning från 2024 och hur de har omhändertagits.

Resultat av kontroll

Granskningen är genomförd med viss anmärkning.

AAR är en dialogbaserad metod för utvärdering som används före, under och efter genomförda insatser, övningar eller andra händelser. AAR är brandförsvarets huvudsakliga metod för utvärdering av en insats.

Olycksutredningar genomförs av brandförsvarets enhet Riskhantering, vilka fokuserar på större olyckor eller olyckor som är speciella. Dessa utredningar innehåller ofta lärdomar om vad brandförsvaret kan förbättra samt vad som gjordes bra under en insats, vilket inte får glömmas bort.

Brandförsvaret strävar efter att vara en lärande organisation som drar nytta av de lärdomar och erfarenheter de besitter. Enligt 10 § i Lagen om skydd mot olyckor har brandförsvaret en skyldighet att utvärdera insatser som genomförs, för att hela räddningstjänstsvetare ska utvecklas.

Kontrollen visar att ett nytt system för AAR håller på att utvecklas då ett antal förbättringspunkter har identifierats. Bland annat saknas i dagsläget en etablerad rutin för hur och när en AAR ska genomföras samt hur lärdomar ska tas vidare. Kontrollen visar även att olycksutredningarna inte diskuteras systematiskt bland den operativa personalen.

Kontrollen visar att det finns förbättringsåtgärder i området som brandförsvaret är medvetna om och, vid kontrollens tidpunkt, håller på att utveckla nya rutiner och metoder för systematiskt lärande vid insats och händelser. Brandförsvaret ser även ett behov av vidare utveckling i detta område och behöver förbättra informationsspridning och att integrera lärdomar i både utbildning och den operativa verksamheten för att bättre omhänderta lärdomar från insatser och händelser.

Åtgärder

Arbetet och utvecklingen kommer ske inom berörda enheter, Riskhantering och Räddning och förebyggande. Chef för respektive enhet/avdelning är ansvarig för att arbetet med rutiner och implementering genomförs. Förbättringar kommer ske löpande och ska vara genomförda senast december 2026.

Åtgärder kopplat till kontrollmomentet är inskriven i verksamhetsplanen för brandförsvaret som aktiviteter kopplat till de politiska målen. Arbetet med åtgärderna följs kontinuerligt upp genom verksamhetsplanen.